

HACI BEKTAŞ-İ VELİ

- ! XIII. yüzyılda yetişmiş ünlü bir düşünür ve gönül adamıdır.
- ! Hacı Bektaş Veli'nin çeşitli kaynaklarda doğum ve ölüm tarihleri değişik gösterilmektedir. Bazı kaynaklarda doğumu 1242, Anadolu'ya gelişi 1270-1280 yılları arası, ölümü ise 1337 olarak, bazı kaynaklarda ise doğumu 1209, ölümü 1271 olarak yazılmaktadır.
- ! Akılcılığa ve bilime inanan Hacı Bektaş Veli dürüst kişiliğe sahiptir. İlk eğitim ve öğrenimini Ahmet Yesevi'den alarak, çok sayıda bilim adamının yetiştiği Horasan'da engin bir bilgi birikimine ve geniş bir dünya görüşüne sahip olmuştur.
- ! Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'ya gelişi, Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi, ekonomik ve kültürel düzenin bozulduğu, yönetimde bölünmelerin ortaya çıktığı bir devreye rastlamaktadır.
- ! Hacı Bektaş Veli Kırşehir yöresindeki Suluca Karahöyük'e (Hacımköy) yerleşmiş, Orta Anadolu'yu dolaştıktan sonra Anadolu kültürünü, Anadolu insanının gelenek ve göreneklerini özümseyerek yeni bir bilim ve öğreti merkezi kurmuştur.
- ! Burada 36.000 civarında öğrenci de yetiştiren ve yeniçeri ocağının da piri olarak bilinen Hacı Bektaş Veli Anadolu birliğinin sağlanmasına yardımcı olmuştur. Hacı Bektaş Veli, Türk dili ve kültürünün yabancı etkilerden ve her türlü yozlaşmalardan korunması çabalarını ömrü boyunca sürdürmüştür. Ortaya koymuş olduğu birleştirici ve yükseltici öğreti her türlü bağnazlıktan uzak, çağa uyan ilkeler haline gelmiştir.
- ! Makalat, Kitabu'l-Fevaid, Hacı Bektaş'ın Şahiyyesi ve Besmele Tesviri isimli eserlerinin olduğu bilinmektedir. Hacı Bektaş Veli'nin hayatı ve kerametlerini anlatan “Velâyetname” önemli bir eserdir.

SIRA SİZDE!

Hacı Bektaş-i Veli, Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında hangi alandaki çalışmaları etkili olmuştur? Yazalım.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hacı Bektaş Veli'den Altın Sözlere

- * Ara bul.
- * İncinsen de incitme.
- * Kadınları okutunuz.
- * Murada ermek sabır ilemdir.
- * Araştırma açık bir sınavdır.
- * Eline, diline, beline sahip ol.
- * Her ne ararsan, kendinde ara.
- * Arifler hem arıdır hem arıtıcı.
- * Bir olalım, iri olalım, diri olalım.
- * Marifet ehlinin ilk makamı edeptir.
- * İnsanın cemali, sözünün güzelliğidir.
- * Hiçbir milleti ve insanı ayıplamayınız.
- * Nefsine ağır geleni kimseye tatbik etme.
- * İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.
- * Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu.
- * Düşmanınızın dahi insan olduğunu unutmayınız.
- * Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu

SIRA SİZDE!

Hacı Bektaş-i Veli, verilen sözlerinden hangi değerlerinin vurgulandığını yazalım.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Düşünce ve öğretileriyle asırlardır sevgi, birlik, beraberlik ve barış öğütleyen Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750.yılı olması sebebiyle 2021 Şubat ayında UNESCO tarafından Hacı Bektaş Veli yılı olarak ilan edilmişti.

Hacı Bektaş-1 Veli, insanların makam ve mevki hırsını, mal sevgisini, şöhret gibi duygu ve isteklerini terk ederek tam anlamıyla Allah'a (c.c.) yönelmeleri için tavsiyelerde bulunmuştur.

Hacı Bektaş-1 Veli ile ilgili yapılan araştırmalarda onun ölümünden sonra yazılmış olan Hacı Bektaş Vilayetnamesi oldukça önemli bir kaynaktır. XV. yüzyılın son çeyreğiyle XVI. yüzyıl başları arasında yazıya geçirilen bu eserde onun namaz ibadetini olan düşkünlüğü, insanlara namaz kılmayı ve Kur'anı Kerim okumayı öğretmeye gayret ettiği, abdestsiz gezmediği, Anadolu'ya giderken hac ibadetini gerçekleştirdiğine dair pek çok bilgi bulunmaktadır. Ayrıca İslam Türk destanlarında, efsanelerde, ninnilerde, türkülerde Hacı Bektaş-1 Veli'nin önemli bir yeri vardır.

Hacı Bektaş Veli, düşünce ve öğretileriyle asırlardır insanlığa yol gösteriyor

- Çoğu kaynakta doğum tarihi 1209, vefatı ise 1271 olarak yer alıyor
- Anadolu erenlerinden Hacı Bektaş Veli, yaşadığı 13. yüzyıldan beri tasavvufi düşünce ve öğretileriyle insanlığa yol gösteriyor
- Hacı Bektaş Veli hakkında bilinenler, Uzun Firdevsi tarafından yazılan "Hacı Bektaş Velayetnamesi"ne dayanıyor
- Horasan'ın Nişabur şehrinde doğduğu, bugünkü adı Hacıbektaş olan Sulucakarahöyük'e göç ettiği belirtiliyor
- Osmanlı'nın kuruluşunda ve Anadolu'nun Türkleşmesinde etkisi olan Hacı Bektaş Veli, hayatının büyük bir kısmını Anadolu insanının yetişmesine adanmış

ÖĞRETİLERİ, ANADOLU'DAN ÇIKIP FARKLI COĞRAFYALARA UZANDI

Hacı Bektaş Veli'nin anlayışı, Anadolu'nun yanı sıra Arnavutluk, Yunanistan, Bulgaristan, Bosna Hersek, Kosova, Makedonya, Macaristan ve Azerbaycan'a kadar birçok yerde kabul gördü, toplumlarca benimsendi

Öğretileriyle insanlığa hoşgörü, sevgi, barış ve kardeşlik mesajları veren Hacı Bektaş Veli, hikmetli sözleriyle asırlardır insanlığa yol gösteriyor

HACI BEKTAŞ VELİ'YE AİT OLDUĞU KABUL EDİLEN ESERLER

- "Besmele Şerhi"
- "Fatiha Suresi Tefsiri"
- "Makalat"
- "Kitabü'l-Feva'id"
- "Hacı Bektaş'ın Nasihatleri"
- "Makalat-ı Gaybiyye"
- "Kelimat-ı Ayniyye"

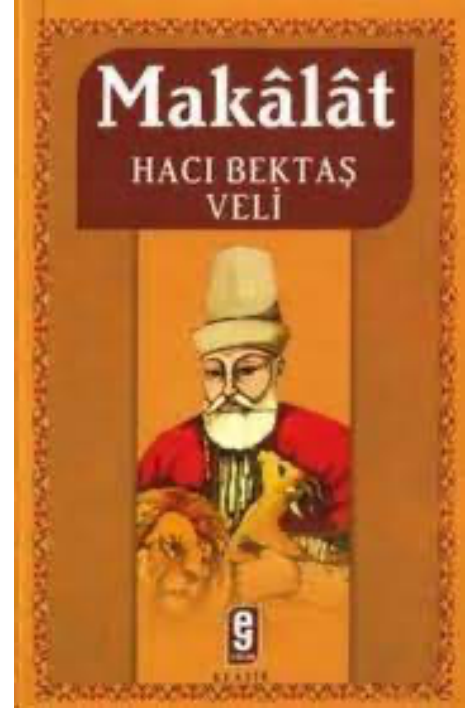

13.08.2022

HACI BEKTAŞ-İ VELİNİN ÜNLÜ ESERİ: MAKALAT

- Hacı Bektâş-ı Velî'nin en bilinen eseri makaleler anlamına gelen "*Makâlât*"tır.
- Günümüz Türkçesine çevirisi de olan bu eser tasavvufa yeni girenler için yol gösterici niteliktedir. Dini-tasavvufi konular bu eserde ayet ve hadislerle de desteklenerek didaktik (öğretici) bir tarzda işlenmiştir.
- Eserde, Tevhit (Allah'ın birliği), Hz. Peygamber'e (s.a.v.) saygı, güzel ahlak, ilim, haya, tevazu, zikir, sabır, helal kazanç., edep, nefsi terbiye, sır saklamak, muhabbet sahibi olmak, ümit var olmak, gibi birçok değer anlatılır.
- Ahlaki değerleri örnekler üzerinden anlatan Hacı Bektaş-ı Veli, eserinde akıllı bir kişiyi: "*Akıllı kişinin; sabır, utanmak ve kanaat diye üç askeri vardır. Eğer bunlar beraber hareket ederse rıya ve açgözlülüğü gönül şehriden kovup çıkarırlar.*" sözleriyle ifade eder.
- Makalat, Kur'an ve sünnet odaklı bir insan sevgisini, farklı inanç ve kanaatlere anlayış göstermeyi, insanın başka insanların ayıp ve kusurlarını araştırmamasını da tavsiye eder. "*İlim aynaya benzer. Aynaya bakan kendi suretini görür. İnsan odur ki kendi ayıbını görür ve ondan sonra da başkasının ayıplarına bakmaz.*"
- Hacı Bektaş-ı Veli'nin en önemli etkisi, Türk kültürünün İslam düşüncesiyle sonrası arasında güçlü bir köprü oluşturmasıdır. Anadolu'da başlayıp Balkanlara kadar genişleyen Hacı Bektaşî Veli düşünce sistemi, Türk kültürünün yaşatılmasında ve geliştirilmesinde önemli rol oynadı. Bu bakımdan onun adı Anadolu, Bulgaristan, Yunanistan, Makedonya, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Macaristan, Romanya gibi ülkelerde yaşayan Türklerin arasında da saygıyla anılmaktadır.
- Hacı Bektaş-ı Veli'nin Türk kültürünün sürekliliğini ve yaşamasını sağlayan uygulamalarının başında Türkçeye verdiği önem de gelmektedir. Farsça ve Arapça'nın hakim olduğu bir dönemde, Türkçeye verdiği bu önem Türk dilinin gelişmesine ve kalıcılığına büyük katkı sundu.

"Sesi Çağları Aşan Etkin Yüzler" eserinden derlenmiştir.

SIRA SİZDE!

Hacı Bektaş-i Veli, kültür ve medeniyetimizdeki yerini bir cümle ile yazalım.

.....
.....

Bu föy, "Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler" seçmeli dersi için öğretmen ve öğrencilerimize destek vermek

üzere *Metin Özdamarlar* tarafından hazırlanmıştır.